

ALTER VILÁG

MÓDRA

PÖRGESD MEG A FÖLDGÖMBÖT!

TANANYAG AZ IGAZSÁGOS ÉS
FENNTARTHATÓ JÖVŐÉRT

FALUS KATALIN,
MARTON ÉVA,
STEFÁNY JUDIT

SZERKESZTETTE: ÚJSZÁSZI GYÖRGYI

SZERZŐK: Falus Katalin, Marton Éva, Stefány Judit

LEKTOR: dr. Victor András

KÉSZÍTETTE: az Anthropolis Egyesület az Afrikaért Alapítvány megbízásából

SZERKESZTŐ: Újszászi Györgyi

GRAFIKA: Benes Mátyás

KIADÓ: Afrikaért Alapítvány

FELELŐS KIADÓ: France Mutombo Tshimuanga

CÍM: 1239 Budapest, Grassalkovich út 232.

E-MAIL: afrikaert@afrikaert.hu

HONLAP: www.afrikaert.hu; hu.getupandgoals.eu

A kiadvány az Európai Bizottság anyagi támogatásával jött létre a "Get up and Goals! Global education time: an international network of learning and active schools for SDGs" (azonosító: CSO-LA/2017/388-124) projekt keretén belül. A kiadvány nem tükrözi az Európai Bizottság hivatalos véleményét. A tartalomért a felelős kiadó és a szerzők viselik a felelősséget.

ISBN 978-615-00-4526-9

TARTALOM

6	GLOBALIS KLÍMA-VÁLTOZÁS ÉS ÉN
8	ELSŐ FOGLALKOZÁS – FORGATÓKÖNYV
10	MELLÉKLETEK
14	MÁSODIK FOGLALKOZÁS – FORGATÓKÖNYV
18	NŐK ÉS FÉRFIAK A VILÁGBAN
18	ELSŐ FOGLALKOZÁS – FORGATÓKÖNYV
24	MELLÉKLETEK
30	MÁSODIK FOGLALKOZÁS – FORGATÓKÖNYV
34	MELLÉKLETEK
44	NEMZETKÖZI EGYENLŐTLENSÉGEK
46	FORGATÓKÖNYV
50	MELLÉKLETEK
62	GLOBALIS VILÁG – MENEKÜLT KÉRDÉS
64	ELSŐ FOGLALKOZÁS – FORGATÓKÖNYV
68	MELLÉKLETEK
74	MÁSODIK FOGLALKOZÁS – FORGATÓKÖNYV
78	MELLÉKLETEK

GLOBÁLIS KLÍMA- VÁLTOZÁS ÉS ÉN

A 2x45 perces foglalkozás célja, hogy a diákok a klímaváltozás tényét és az ezzel kapcsolatos teendőket ne időben és térben „távoli-ként” kezeljék, hanem elkezdődjön annak a tudatosítása, hogy velünk és most történik, illetve hogy „dolgunk” van vele. A munka kimenete egy vlog vagy digitális történet összeállítása.

 JAVASOLT ÉLETKOR	12-14 ÉVESEK	 JAVASOLT CSOPORTMÉRET	OSZTÁLY- KERET
 HELYIGÉNY	NINCS SPECIÁLIS, OSZTÁLYTEREM	 IDŐKERETEK	2X45 PERCES ÓRA ÉS HÁZI FELADAT
 ESZKÖZIGÉNY	• digitális eszközök, képek, filmrészletek lejátszásához; • a házi feladathoz számítógép, amelyen állóképekből filmet lehet készíteni és hozzá hangot felvenni		
 A FOGLALKOZTATÁS CÉLJA	tudatosítani, hogy a klímaváltozás mindannyiunkat érint és feladatunk van vele		
 FEJLESZTENDŐ KOMPETENCIÁK	• információgyűjtés és rendszerezés, • digitális kommunikáció • komplex gondolkodás erősítése		
 VÁRHATÓ EREDMÉNYEK	minden diáknak lesz véleménye, elkötelezettsége a klímaváltozás értékelésével kapcsolatban		
 VÁRHATÓ NEHÉZSÉGEK	a digitális történetmesélés technikájának elsajátítása nem mindenki számára lesz egyszerű		
 TANTÁRGYI KAPCSOLÓDÁS	• Informatika: Írott és audiovizuális dokumentumok létrehozása; Információkeresés (5.-6. évfolyam) • Természetismeret: A Föld és a Világegyetem (5.-6. évfolyam) • Technika, életvitel és gyakorlat • Erkölcstan: A technikai fejlődés hatásai (5.-6. évfolyam) • Helyem a világban; Mi dolgozunk a világban? (7.-8. évfolyam) • Történelem: Az egységesülő Európa, a globalizáció kiteljesedése (8. évfolyam)		
 FELHASZNÁLHATÓ FORRÁSOK	• KOMPASZ Kézikönyv a fiatalok emberi jogi képzéséhez • digitális történetmesélés irodalma		

ELSŐ FOGLALKOZÁS

FORGATÓKÖNYV

IDŐ (PERC)	TANÁRI TEVÉKENYSÉG	DIÁK TEVÉKENYSÉG	A TEVÉKENYSÉG CÉLJA, FEJLESZTENDŐ KOMPETENCIÁK
---------------	--------------------	---------------------	--

I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE

	A tanár vezeti az Élet szövedéke játékot	A tanár a játékmester, a diákok részt vesznek a játékban.	Tudatosítani, hogy az élet egyes elemei hogyan függenek össze; felkelteni a figyelmet a téma iránt
--	--	---	---

II. A TARTALOM FELDOLGOZÁSA

II./1	A játék után ültessük körbe a diákokat és mondják el, hogy mi minden jutott eszükbe a játék közben	A játék keltette érzések megbeszélése	Önreflexió, érzések verbális kifejezése
II./2	Megkérjük a diákokat, hogy vegyék elő a telefonjukat, megnyitunk www.mentimeter.com szófelhő-készítőjét, írják be azokat a szavakat, amelyek a klímaváltozás kifejezésről eszükbe jut.	Közös gondolkodás, szófelhő készítése	
II./3	Megkérjük a diákokat, hogy alkossanak párokat. Párokból keressetek rá a klímaváltozás kifejezésre és böngésszenek és válasszanak valami, olyat a témából, amit fontosnak tartanak	Okostelefon, tablet, számítógép segítségével párokból információt gyűjtenek	Információgyűjtés, válogatás
II./4	A párokból csinálunk két csoportot. A csoporton belül „rapid randit” vezényeljük	Fél-fél percben mindenki elmondja, hogy mit tart a témában a legfontosabbnak	lényegkiemelés
II./5	Megnézünk közösen egy tudományos videoklippet		szövegértés

III. ÖSSZEGZÉS, ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS

III/1	A házi feladat kiadása: A feladat egy vlog vagy digitális történetmesélés módszerével készíteni egyedül vagy párban egy 2 perces klippet készíteni GLOBÁLIS KLÍMAVÁLTOZÁS ÉS ÉN címmel		
III/2	Jó lenne, ha a diákpárok a szövegeket átküldenék és a tanár beleolvashatna a hangfelvétel elkészítése előtt.		

MUNKAFORMÁK ÉS MÓDSZEREK	ESZKÖZÖK, MELLÉKLETEK		KIPRÓBÁLÓ TANÁR MEGJEGYZÉSE, VÉLEMÉNYE
	TANÁR (T1, T2 STB.)	DIÁK (D1, D2 STB.)	
Játék – Az élet szövedéke	T1: Játékleírás		
beszélgetés			
párban	T2: minta		
fél osztály/csoport	T3: A rapid randi leírása		
közös filmnézés	T4: film elérhetősége		
házi feladat: a szöveg megírása, képgyűjtés és a történet megszerkesztése	T5: háttéranyagok a digitális történetmesélés módszeréhez	audiovizuális dokumentum létrehozása	
	T6: programok, alkalmazások, amelyekkel dolgozhatunk		

MELLÉKLETEK

T1

A gyakorlat levezetése

A gyakorlat két részből áll: 1. – az élet szövetének létrehozása, 2. – ennek lerombolása

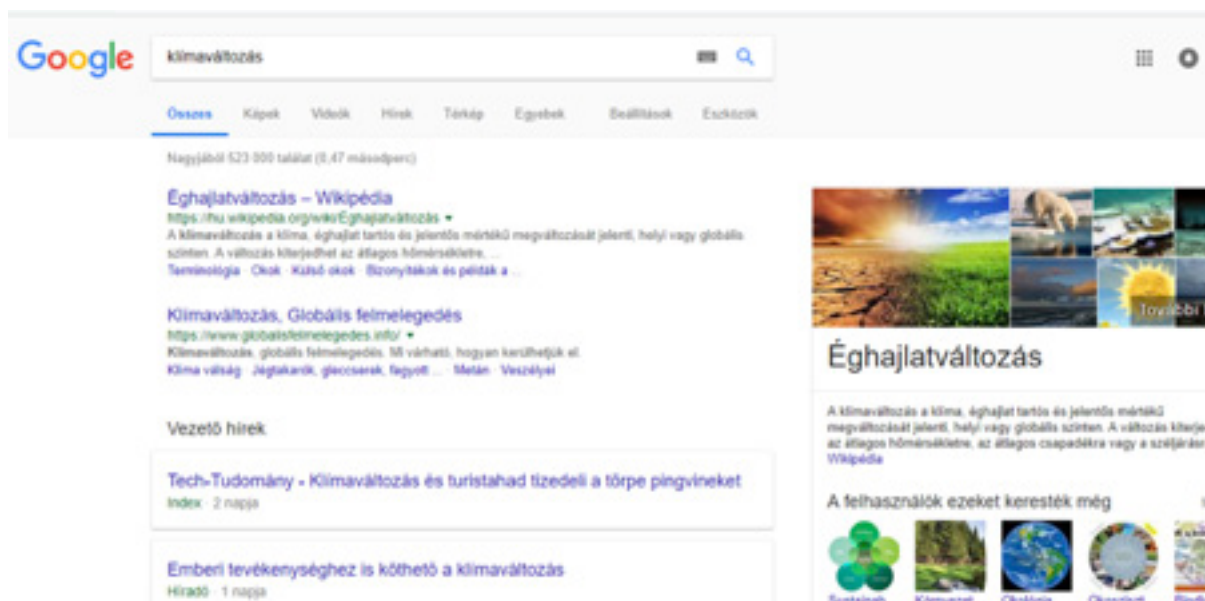
1. rész

1. Kérjük meg a résztvevőket arra, hogy álljanak körbe
2. Magyarázzuk el, hogy létre kell hozniuk az élet szövetének modelljét.
3. A csoportsegítő kezd. Tartsuk a gombolyagot a kezünkben, és nevezzük el egy zöld-növénynek, például káposztának.
4. Fogjuk meg a madzag végét, és dobjuk a gombolyagot valakinek a körben, aki elkapja azt. Most egy egyenes zsinór feszül a csoportvezető és egy résztvevő között.
5. Az adott résztvevőnek meg kell neveznie egy állatot, amelyik káposztát eszik, például a hernyó. Kezében tartva a zsinórt, tovább kell dobni a gombolyagot egy harmadik személynek a körben.
6. Ennek a harmadik résztvevőnek meg kell neveznie egy állatot, amelyik megeszi a hernyót, például egy madár, vagy ha tud, mondhat egy bizonyos fajta madarat is, mint például a rigó. Ezt követően tovább kell dobni a gombolyagot egy negyedik résztvevőnek.
7. Folytassuk a játékot, hogy a gombolyag keresztül-kasul járja a résztvevők által formált kört egészen addig, amíg kialakul egy összevissza átszőtt szövet, az élet szövedéke.

2. rész

1. Fogjuk az ollót, és kérjük meg a résztvevőket arra, hogy mondjanak konkrét példákat: mi sérti meg az élet szövetét, például a farmgazdaságok mellett épülő autópályák, vagy a tőkehal túlzott mértékű halászata.
2. Minden egyes példánál ejtsünk egy vágást a hálón.

T2

T3

Rapid Randi

Szembe ültetjük párban a diákokat és 2x1 percet adunk arra, hogy a pár mindkét tagja elmondja, hogy mit érez, ha a klímaváltozásra gondol. Az idő lejártával az egyik sor egy székkal odébb kerül és elkezdődik a 2x1 perc és kezdődik újból az érzések megosztása.

T4

Filmek a klímaváltozásról

Hans Joachim Schellnhuber professzor, a klímakutatással foglalkozó Potsdam Intézet igazgatója beszél az éghajlatváltozás okairól és következményeiről, valamint arról, hogy mit tehetünk ellene.

Az éghajlatváltozás okai és következményei (HU)

www.youtube.com/watch?v=F6R4dAmBUZI

(utolsó megnyitás: 2018. augusztus 14.)

Ürge-Vorsatz Diana a klímaváltozásról

<https://www.youtube.com/watch?v=YOD4BLJxN34>

(utolsó megnyitás 2019. május 18.)

T5

A digitális történetmesélés módszertanához:

Digitális történetmesélés.

<https://tka.hu/nemzetkozi/6577/digitalis-tortenetmeseles>

(utolsó megnyitás: 2018. augusztus 14.)

Lanszki Anita: Digitális történetmesélés és tanulói tartalom(re)konstrukció

<http://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle/digitalis-tortenet-meseles-es-tanuloi-tartalomrekonstrukcio>

(utolsó megnyitás: 2018. augusztus 14.)

Molnárné Kövér Ibolya: Digitális történetmesélés az oktatási nevelési folyamatban

3. DST a történelem és társadalomismeret tanításában

<http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=1965>

(utolsó megnyitás: 2018. augusztus 14.)

T6

Az egyik lehetőség digitális történet összeállítására, ha powerpointban dolgozunk. Ez minden gépen adott.

PowerPoint - Fényképalbum (oktatóvideó)

www.youtube.com/watch?reload=9&v=1JHogKWCac4

(utolsó megnyitás: 2018. szeptember 1.) segítségével láthatjuk a készítés lépéseit.

Ha van lehetőségünk letölthetjük HitFilm Express: Free editing & VFX software - fxhome.com oldalról a hasonló nevű software-t, amely a címében is látszik, ingyenes és kiválóan alkalmas a filmkészítésre.

https://www.iskysoft.us/lp/filmora-video-editor/?gclid=Cj0KCQiAzePjBRCRARIsAGkrSm5fwZbUjy12yb7ebdJRNAa6q-RsxPEkOu5RZBrJ0JVnzqeS31hVs0AaAnXqEALw_wcB

További lehetőség, ha online dolgozunk, használhatjuk a powtoon nevű felületet. Ez inkább animáció készítésére alkalmas. Van előfizetés változata is, de az ingyenes elegendő. A használatát a saját tutoriálján kívül elmagyarázza a Mivel készítsünk animált videót? Ráadásul online és könnyedén? c. klip

www.youtube.com/watch?v=879mP8Byvu8

(utolsó megnyitás: 2018. szeptember 1.)

MÁSODIK FOGLALKOZÁS FORGATÓKÖNYV

IDŐ (PERC)	TANÁRI TEVÉKENYSÉG	DIÁK TEVÉKENYSÉG	A TEVÉKENYSÉG CÉLJA, FEJLESZTENDŐ KOMPETENCIÁK
---------------	--------------------	---------------------	--

I. A TARTALOM FELDOLGOZÁSA

II./1	Kisorsoljuk a bemutatás sorrendjét	Bemutatják a párok a filmjüket	figyelem
-------	------------------------------------	-----------------------------------	----------

II. ÖSSZEGZÉS, ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS

III/1	Körbe ültetjük a diákokat és megbeszéljük, hogymilyen érzéseik voltak a film készítése közben és azt, hogy mit tanultak		
-------	---	--	--

MUNKAFORMÁK ÉS MÓDSZEREK	ESZKÖZÖK, MELLÉKLETEK		KIPRÓBÁLÓ TANÁR MEGJEGYZÉSE, VÉLEMÉNYE
	TANÁR (T1, T2 STB.)	DIÁK (D1, D2 STB.)	
közös filmnézés			

IGAZ VAGY HAMIS?

Döntsd el az alábbi állításokról,
hogy igazak vagy hamisak!

VÁLASSZ EGY JELET ÉS RAJZOLD A NÉGYZETBE!

A feladat elvégzése után ugyanezt a jelet rajzold ide!

☐

	ÁLLÍTÁS	IGAZ	HAMIS
1.	Éghajlatváltozás alatt azt értjük, hogy az évszakok váltakoznak.		
2.	Az ózonlyuk szűkülése komoly veszéllyel fenyegeti a Földet.		
3.	A savas esővízzel mérgező anyagok kerülnek a talajba.		
4.	Minél kisebb az ökológiai lábnyom, annál tudatosabban használsz a Föld értékeit.		
5.	Ha szelektíven gyűjtöd a szemetet, csökkented a klímaváltozással járó problémákat.		
6.	Az e-szemét alatt az élelmiszerhulladékot értik.		

KARIKÁZD BE A MEGFELELŐT!

A feladat elvégzése előtt vagy után töltötted ki:

ELŐTTE

UTÁNA

